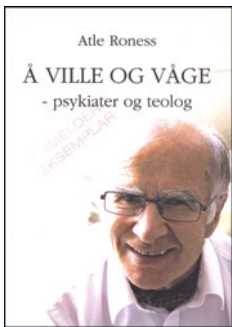

Innholdsrikt liv, uinteressant selvbiografi

Atle Roness
Å ville og våge
 Psykiater og teolog. 217 s, ill. Sandnes:
 Commentum Forlag, 2011. Pris NOK 298
 ISBN 978-82-823-30534

Atle Roness er utdannet lege og teolog. Han har vært direktør ved Modums Bads Nervesanatorium og overlege og professor i psykiatri ved Haukeland universitetssykehus. Som pensjonist ble han ordinert til prest. Nå har han skrevet en selvbiografi. Roness har levd et innholdsrikt liv, men veien fra et rikt liv til en leseverdige bok for et bredere publikum blir likevel lang.

Roness opplevde ønsket om å studere medisin som et kall fra Gud, men han kom ikke inn på studiet i Norge og ville ikke flytte utenlands, så da ble det teologistudier i stedet. Hans far gikk imidlertid inn for at sønnen skulle få oppfylt sitt kall og søkte medisinstudiet på hans vegne året etter – og han kom inn. Den unge Roness opplevde noen timers kvaler da han måtte bestemme seg for om han skulle starte på medisinstudiet eller fortsette med teologistudiene. Han valgte medisinen, men fullførte teologistudiene senere. Utenom denne situasjonen beskriver Roness ingen konflikter eller problemer i sitt liv med en fot i faget og en fot i troen. Hans valg om å bli kristen beskrives i én setning: «Jeg bestemte meg tidlig, allerede i 13-årsalderen, for å bli kristen, og siden har troen holdt.»

Boken innledes med en lang forsvarstale av de heldige helseeffektene av en kristen tro og et kristent levesett, før han går i gang med livshistorien. Roness beskriver hendelser fra sitt liv halvveis kronologisk, halvveis tematisk. Han forteller om «store og flotte opplevelser» på en refererende og uengasjerende måte. Det er rikelig med uvesentlige detaljer, f.eks. hvor mange barn søsteren har, og hva som ble hans skolelærers dødsårsak. Det hele blir dessverre kjedelig, ensformig og repeterende.

Partiene med referat fra Roness' liv avbrytes av noe som kalles «faglige mellomspill». Her kommer Roness med betraktninger rundt ulike temaer som spenner fra mosjonens gunstige effekter til demonutdrivelse og meningen med livet. Innholdet i disse kapitlene er til tider svært banalt og selvfølgelig.

Illustrasjonene ser stort sett ut til å være hentet fra familiealbumet.

Denne boken ga meg svært lite og er et tydelig bevis på at selvbiografi er en vanskelig sjanger.

Hanne Støre Valeur
 Tidsskriftet

Et fag tar form

Kjell Erik Strømskag
Og nå skal jeg dø
 Hospicebevegelsen og palliasjonens historie
 i Norge. 395 s, ill. Oslo: Pax Forlag, 2012.
 Pris NOK 349
 ISBN 978-82-530-3500-0

Dette er, som undertittelen sier, en historiebok som beskriver hvordan et helt fagfelt har tatt form. Forfatteren skriver i sitt etterord at han ser på denne boken som et forskningsarbeid og en rapport der de verdiene, erfaringene og helsepolitiske føringene som har påvirket rammene for helhetlig behandling av alvorlig syke og døende fra 1970-tallet og frem til i dag, beskrives.

Men det er også historien om ildsjeler, pionerer og sterkt engasjement. Historien om personer med ulik profesjons- og fagbakgrunn som alle har hatt et felles mål om bevisstgjøring og økt faglighet, forankret i gjensidig erfaringsbakgrunn.

Kjell Erik Strømskag er anestesilog med bred erfaring fra alle sider av faget. De senere årene har han hatt spesielt søkelys på palliasjon. Han er professor II ved Institutt for kreftforskning og molekylær medisin ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, i tillegg til å være overlege i anesthesi og palliativ medisin ved Molde sjukehus. Han har tidligere utgitt *Anestesiens historie i Norge*.

Også denne gangen har forfatteren lagt ned et imponerende arbeid med å samle et detaljrikt materiale. Han får frem bredden og sammenhengene i denne litt innviklede og sammensatte historien. Ved hjelp av korte, til dels selvstendige, kapitler innenfor de sju hovedkapitlene klarer han å holde leseren konsentrert og gi lyst til å lese videre.

Bruken av en pasienthistorie, formidlet med bilder og enkle ord, gir en ekstra dimensjon. Moderat bruk av illustrasjonsbilder er også med på å balansere stoffet.

Forfatteren beskriver hvordan hospicefilosofien, inspirert av engelske tradisjoner spesielt, etter hvert ble synlig også i Norge fra 1970-tallet. Strømskag følger utviklingen frem til i dag. Omsorg og behandling er preget av en stadig sterkere fagliggjøring, forskning og undervisning innenfor feltet, men fortsatt med hospicefilosofien til stede.

Jeg synes de to siste kapitlene oppsummerer dagens situasjon på en god måte. Utfordringen er å integrere helhetlig, tverrfaglig pleie, omsorg og behandling med søkelys på pasientens egne, individuelle behov innenfor våre helseinstitusjoner og strukturer uten å miste den medmenneskelige dimensjonen. Skal palliasjonsfaget tilpasses strukturene eller strukturene tilpasses palliasjonsfaget?

Boken gir en god forståelse av palliasjonens utvikling i Norge og gir mange viktige innspill til videre diskusjon rundt omsorg og behandling av alvorlig syke og døende. Den er interessant lesing og et godt oppslagsverk for dem som arbeider med mennesker i livets slutfase, enten pasientnært eller med beslutningsprosesser.

Tone Høvik
 Seksjon for smertebehandling og palliasjon
 Kirurgisk serviceklinikk
 Haukeland universitetssykehus